

УДК: 336.1:[346.2:347.7]

JEL G20, O16

DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-5940.1.2026.23>**Олександра Терешко**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8443-5690>
E-mail: tereshko_om@ukr.net

Андрій Борисов

здобувач вищої освіти третього рівня,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-8465-1075>
E-mail: andriy_borysov@ukr.net

Григорій Андрушак

здобувач вищої освіти третього рівня,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7696-3254>
E-mail: Hryhorii.Andrushchak@lnu.edu.ua

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА З ПОЗИЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

Анотація. Стаття присвячена теоретико-методичній оцінці фінансових аспектів управління сталим розвитком підприємств, установ та організацій в розрізі взаємодії з бюджетною системою країни. Метою наукового дослідження є виявлення джерел, видів фінансових ресурсів і методів їх залучення на внутрішньому та зовнішньому ринках для забезпечення фінансування розвитку підприємницького середовища, яке формує ВВП, в коротко- та довготерміновій перспективі, впливає на гармонізацію фінансових потоків на рівні держави. Основними методами дослідження є загальнонаукові та спеціальні інструменти пізнання, серед яких доцільно відзначити такі як: порівняння, дедукцію, аналіз, класифікацію, оцінку, рейтингування, систематизацію та інші. Результати. Досліджено наукові праці фінансистів-науковців, які вивчають сталий розвиток фізичних, юридичних осіб і держави як явище економіки, об'єкт фінансової науки, управління на макрофінансовому рівні. Виявлено суперечності та альтернативне тлумачення основних фінансових дефініцій у сфері фінансового забезпечення сталого розвитку представників економіки країни, що унеможливує формування консенсусу в наукових колах, адаптації результатів наукових досліджень в правовій площині та формування бюджетних механізмів управління зазначеним процесом. Створює перешкоди при реалізації управління сталим розвитком бізнес-середовища на усіх рівнях. Формує конфлікт інтересів між представниками інфраструктури фінансової системи в частині реалізації спільної фінансової політики, виконання мети функціонування держави та недержавного сектору. Оригінальність наукового доробку полягає в запропонованій систематизації семантичних форм категорій «сталій розвиток», «інфраструктура бюджетної системи», «фінансування» та «фінансове забезпечення» на основі історично сформованих критеріїв їх використання в фінансовій науці. Проведено авторську оцінку економічних дефініцій та запропоновано основні напрями їх удосконалення. Цінність дослідження. Актуалізовано та підтверджено на теоретико-методологічному рівні пряму кореляцію між фінансуванням затверджених напрямів розвитку підприємницького середовища, результативністю обраної державної фінансової політики, часом реалізації прийнятих на офіційному рівні програм, деструктивними наслідками дій чи бездіяльності неефективного управлінського апарату бюджетної системи.

Ключові слова: конвергентні нелінійні фінансові зв'язки, фінансування, фінансове забезпечення, сталий розвиток, бюджетна система, інфраструктура бюджетної системи, фінансове управління.

Oleksandra Tereshko

PhD, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Money Circulation and Credit,
Ivan Franko National University of Lviv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8443-5690>
E-mail: tereshko_om@ukr.net

Andrii Borysov

Third-Level Higher Education Applicant (Ph.D. Degree Applicant),
Ivan Franko National University of Lviv
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-8465-1075>
E-mail: andriy_borysov@ukr.net

Hryhorii Andrushchak

Third-Level Higher Education Applicant (Ph.D. Degree Applicant),

Ivan Franko National University of Lviv

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7696-3254>E-mail: Hryhorii.Andrushchak@lnu.edu.ua

THEORETICAL AND APPLIED ASPECTS OF FINANCIAL SECURITY OF ECONOMIC SUBJECTS OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF GLOBAL SHOCKS

Abstract. The article is devoted to the theoretical and methodological assessment of the financial aspects of sustainable development management of enterprises, institutions and organizations in the context of interaction with the country's budget system. The purpose of the scientific research is to identify sources, types of financial resources and methods of their attraction in the domestic and foreign markets to ensure financing of the development of the business environment, which forms GDP in the short and long term, affects the harmonization of financial flows at the state level. The main research methods are general scientific and special tools of cognition, among which it is advisable to note such as: comparison, deduction, analysis, classification, assessment, rating, systematization and others. Results. The scientific works of financiers-scientists who study the sustainable development of individuals, legal entities and the state as a phenomenon of the economy, an object of financial science, management at the macro-financial level were studied. Contradictions and alternative interpretations of the main financial definitions in the field of financial support for sustainable development of representatives of the country's economy have been identified, which makes it impossible to form a consensus in scientific circles, adapt the results of scientific research in the legal sphere and form budgetary mechanisms for managing the specified process. It creates obstacles in the implementation of sustainable development management of the business environment at all levels. It forms a conflict of interest between representatives of the financial system infrastructure in terms of implementing a common financial policy, fulfilling the purpose of the functioning of the state and the non-state sector. The originality of the scientific work lies in the proposed systematization of semantic forms of the categories "sustainable development", "budget system infrastructure", "financing" and "financial support" based on historically formed criteria for their use in financial science. The author's assessment of economic definitions has been carried out and the main directions for their improvement have been proposed. The value of the study. The direct correlation between the financing of approved areas of development of the business environment, the effectiveness of the chosen state financial policy, the implementation time of programs adopted at the official level, and the destructive consequences of actions or inaction of the ineffective management apparatus of the budget system has been updated and confirmed at the theoretical and methodological level.

Keywords: convergent nonlinear financial relationships, financing, financial support, sustainable development, financial system, infrastructure of the financial system, financial management.

Вступ. Українська бюджетна система в умовах фінансової нестабільності, глобальних ризиків та гібридної агресії недружніх країн, потребує інноваційних інструментів управління фінансово-господарськими процесами на державному рівні, які реалізуються в суверенному українському суспільстві як на макрофінансовому так і мікрорівні. Необхідно, на нашу думку, актуалізувати розвиток інфраструктури бюджетної системи країни, адже від її властивостей залежить ефективність функціонування підприємницького середовища, залучення в фінансово-господарську діяльність потенційних іноземних бізнес-партнерів, міжнародних організацій та гравців глобального фінансового простору. Доречно наголосити, що інфраструктура, яка формована на державному рівні, а саме як складова фінансової системи, з позиції фінансової науки, забезпечує стабільність, реалізацію, вартість та результативність фінансових відносин, а, отже, сприяє накопиченню фінансових ресурсів в країні, активізує кредитний та цінних паперів ринки, покращує рівень наповнення бюджетів, сприяє зростанню рівня добробуту й купівельної спроможності громадян.

Бюджетна система України перебуває в кризовому становищі, яке сформувалося через воєнну агресію росії; руйнацію підприємницького потенціалу та релокаційні процеси; втрату купівельної спроможності представниками суспільства; зниження інвестиційної активності; зменшення працездатного населення; погіршення рівня економічного зростання країни, архітектури ВВП; зростання дефіциту бюджетів усіх рівнів та сальдо платіжного балансу. Зазначені фінансово-політичні реалії

в Україні сформували потребу пошуку дієвих інструментів удосконалення усіх сфер та ланок бюджетної системи для посилення фінансової складової. Актуальним та стратегічно важливим, на наш погляд, є напрям вивчення й удосконалення фінансових аспектів управління сталим розвитком підприємництва з позиції бюджетної системи, що дозволить успішно реалізовувати суспільні процеси, державні цивільні програми, проекти Військово-промислового комплексу та Збройних сил України, створить умови для реалізації інноваційних підприємницьких проектів, а в разі виникнення криз дозволить швидко акумулювати фінансові ресурси на рівні держави для антикризової підтримки життєво важливих та фінансово доцільних секторів економіки.

Літературний огляд. Наукові дослідження фінансових аспектів управління сталим розвитком суб'єктів підприємництва з позиції бюджетної системи здійснювали такі науковці, як: В. Бодаковський [1], Д. Ванькович [2], В. Венгер [4], Ю. Голуб [5], О. Гривківська [6], Ю. Жукова [7], А. Загородний [8], І. Козій, М. Крупка [9], О. Міщук [11], О. Москаль [12], І. Осьмірко [13], О. Серeda [14] та інші. Незважаючи на вагомі внесок у фінансову науку, комплексні системні результати оцінки фінансових процесів, які відбуваються у суверенному суспільстві в економічній площині, присутні проблеми та не вирішені завдання, які пов'язані не тільки з динамічними ознаками та нелінійним розвитком бюджетної системи, а й з цифровізацією та новітніми військовими викликами, що присутні в житті громадян України, підприємців та органів державної влади.

Методологія. В роботі використовуються загальнонаукові та спеціальні наукові методи дослідження, у тому числі дедукція, аналіз, класифікація, формалізація, оцінка фінансових ризиків, рейтингування фінансового забезпечення та інші. Методика наукових розвідок розпочинається із роботи з джерелами, що присвячені фінансуванню та фінансовому забезпеченню суб'єктів підприємництва з позиції бюджетної системи. Застосовано системний підхід для визначення взаємозв'язків між окремими компонентами процесу фінансування на макрорівні й актуалізовано фінансову політику держави як базис реалізації фінансово-господарських взаємозв'язків у суспільстві.

Мета статті: оцінка, з позиції основних парадигм фінансової науки та наукового доробку вітчизняних вчених, ефективності бюджетної системи, а саме установлення в правовому полі та науковому середовищі механізмів управління сталим розвитком підприємств за допомогою фінансових інструментів, адресного фінансування та фінансового забезпечення.

Основна частина. Для оцінки ефективності функціонування бюджетної системи, в тому числі її фінансового механізму управління сталим розвитком підприємницького середовища, необхідно ідентифікувати «фінанси» як явище в суспільному просторі. Доцільно зазначити, що «фінанси» на різних рівнях фінансової науки є «сукупністю керованих суспільних відносин розподільчого характеру, які змінюють наявну величину та структуру вартості з метою формування постійно діючої системи досягнення завдань і цілей на підставі сформованого інтересу чи вимог середовища. Відносини розподільчого характеру охоплюють процеси формування, розподілу, перерозподілу та використання зазначеної вартості на усіх етапах функціонування суспільства. Такі конструкти як ВВП, фінансові ресурси, фонди є уточнюючими надбудовами, дозволяють ідентифікувати та оцінити вартість у грошовому еквіваленті [1]. Отже, фінансові аспекти управління в бюджетній системі, на наш погляд, ідентифікують процес розподілу акумульований державою благ та управління тимчасово вільними ресурсами в фінансовій системі країни. Від результативності сформованих умов для реалізації фінансових відносин, наголошуємо, залежить дієздатність усіх компонентів фінансової системи країни, яка взаємодіє з бюджетною сферою: фізичних осіб, суб'єктів господарювання, фінансових установ, представників інфраструктури суспільства тощо. З зазначеного випливає, що усі складові суспільства, в тому числі інституційні, проєктуються на фінансову систему та створюють передумови для побудови якісного управління фінансово-господарськими процесами, які відбуваються в сферах публічних чи приватних фінансів. Моделюють основні характеристики такої системи, а саме: зміни у часі; присутність часових лагів; управлінські дії, які впливають на результативність нелінійно; формування ознак відновлення початкових взаємозв'язків та властивостей функціонування. Для підвищення ефективності макрофінансового аналізу, зокрема й бюджетної системи як частини фінансової, пропонуємо оцінювати та аналізувати їх: 1) як цілісні відкриті динамічні системи; 2) як сукупність окремих динамічних систем, що можуть володіти ознаками лінійності, нелінійності, конвергентності та дивергентності [2]. Отже, з теоре-

тико-методологічної позиції сталий розвиток суб'єктів підприємництва через призму бюджетної системи можна розглядати як результат імпліцитних та експліцитних механізмів, в тому числі інфраструктурних, які дають змогу активним представникам суспільства реалізовувати підприємницькі проєкти комерційного характеру та отримувати позитивні фінансові результати в осяжній перспективі. Як наслідок, бюджетна система, а саме її фіскальна складова, отримує імпульс до розширення завдяки якісній та кількісній зміні податкової бази в країні.

Актуалізуємо фінансування та фінансове забезпечення як основоположні дефініції фінансової науки, які є невіддільними фундаментами ефективності та розвитку. Розглянемо їх логіко-семантичну суть для розуміння взаємозв'язків в економічному просторі держави. Дефініція «фінансування», наприклад, це переведення активів до суб'єкта господарювання (фонду), відокремленого від суб'єкта господарювання пращодавця з метою виконання майбутніх зобов'язань з виплати пенсій [10]. Тобто фінансування є процесом розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів від одного фінансового агента до іншого, або, вважаємо, від визначеного центра фінансової відповідальності до інших структурних фінансових центрів підрозділів суб'єкта підприємництва, за умови їх наявності й складної архітектури такої юридичної особи. З зазначеного наголошуємо, що фінансування, на нашу думку, є вужчим явищем ніж фінансове забезпечення. Описує динамічні явища, які свідчать про рух фінансових ресурсів, алгоритми передачі вартості від одних суб'єктів до інших, якість реалізації фінансових відносин з позиції таких ознак, як: швидкість; величина; час; активація податкового законодавства, тобто створення податкової бази; циклічність; потенціал до утворення додаткових ресурсів; своєчасність тощо [3].

Для ідентифікації дефініції «фінансове забезпечення», з позиції бюджетної системи, необхідно розглянути судження вчених-фінансистів, які здійснювали її дослідження. Наприклад, у працях В. Венгер зазначено, що фінансове забезпечення регулюється на основі відповідної системи функціонування, яке може здійснюватися у трьох формах: самофінансування, кредитування, зовнішнє фінансування. Різні форми фінансового забезпечення виконують на практиці одночасно через установлення характерного для певного етапу розвитку суспільства співвідношення між ними [4]. Погоджуємося з судженнями науковця, але наголошуємо на важливості організації системи чи механізму такого забезпечення як визначального чинника досягнення результату як державою так і представниками підприємницького середовища.

Фінансове забезпечення як систему заходів із забезпечення економічного зростання фінансовими ресурсами через методи та форми, способи фінансування розглядає фінансове забезпечення О. Мішук [11, с. 9]. Доречно зазначити, що акцент здійснено на методологічній характеристиці дефініції, яку аналізуємо. Не розкрито процес та результат як ознаки ефективності управління для забезпечення сталого розвитку суб'єктів підприємництва, що є стратегічно важливим для державного менеджменту бюджетної системи країни.

Ю. Голуб стверджує, що фінансове забезпечення є сукупністю заходів та умов, що сприяють сталому

функціонуванню і розвитку суб'єкта господарювання шляхом покриття його витрат фінансовими ресурсами (з внутрішніх і зовнішніх джерел внаслідок здійснення руху таких ресурсів) залежно від обсягу виробництва та його фінансового становища [5]. Вчений чітко актуалізує мету здійснення фінансових процедур та важливість використання належних інструментів. Для системного цілісного розуміння дефініції необхідно імплементувати основні ознаки ролі процесу в забезпеченні функціонування суб'єктів підприємництва, доходи яких є джерелом податковим надходжень, а отже нелінійно конвергентно впливають на бюджетну систему країни, створюють кумулятивний ефект при кругообігу фінансових ресурсів в економіці.

Запропоноване визначення О. Москалем вдало вирізняється від загальноприйнятого напряму до трактування фінансового забезпечення. Науковець зазначає, що фінансова категорія, яка аналізується є сукупністю економічних відносин, які виникають у процесі пошуку, залучення та ефективного використання фінансових ресурсів [12, с. 6]. На нашу думку, зазначене судження фінансування фіксує як центричну фундаментальну категорію, що не суперечить усталеним поглядам фінансистів але потребує уточнення в частині системоутворювальних складових фінансового явища.

Фінансове забезпечення діяльності підприємств, як зазначає О. Гривківська, передбачає ефективне формування та найраціональніше використання фінансових ресурсів, що є неможливим без оптимального поєднання складових фінансового забезпечення, а саме: самофінансування, кредитування та цільового фінансування [6]. Науковець акцентує на якості, а не на інструментах, методах, процесі чи системі, що підходить для оцінки фінансового процесу на мікрорівні. З позиції бюджетної системи фінансове забезпечення необхідно, на наш погляд, розглядати як комплексну дефініцію, що поєднує опис усіх взаємозв'язків, які мають вплив на формування, розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів. Вдало визначення б виграло при впровадженні в смисловий конструкт мети та системності явища.

У наукових працях Ю. Жукової фінансове забезпечення трактується як один з двох методів фінансового впливу на соціально-економічний розвиток, який реалізується на основі відповідної системи фінансування та може здійснюватися у трьох формах: самофінансування, кредитування, зовнішнє фінансування [7]. Погоджуємося з позицією авторки в частині впливу на систему суспільства. Поєднуються такі явища як «розвиток» та алгоритми фінансування як складові фінансового забезпечення. Самофінансування, кредитування і зовнішнє фінансування

У працях відомого вченого А. Загороднього фінансове забезпечення описується як забезпечення фінансовими ресурсами економіки держави, соціальних потреб і програм, виробництва продукції, науково-технічних досліджень, будівництва і переобладнання підприємств, а також утримання бюджетних організацій тощо [8]. Науковець дотримується державоцентричної концепції, ідентифікує зазначене фінансове явище як об'єкт управління бюджетної системи, охоплює причинно-наслідкові зв'язки між фінансовим інструментом та запланованими функціональними результатами, поєднує макро- і мікрорівні. На нашу думку, визна-

чення вдало б виграло при поясненні з позиції управлінської суб'єктності в фінансових процесах, бюджетної системи як основи життєдіяльності суб'єктів підприємницького середовища.

І. Козій зазначає, що фінансове забезпечення є формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємств за допомогою оптимізації співвідношення всіх його форм, що дає змогу створити такі обсяги фінансових ресурсів господарської діяльності, від яких підприємство мало б змогу функціонувати не тільки безбитково, а й підвищувати ефективність діяльності та зміцнювати економіку країни загалом [9]. Підтримуємо наукову позицію фінансиста в частині ефективного формування та використання благ, які наявні в економіці для суб'єктів господарювання. Вважаємо, що етап використання-розподілу має містити «перерозподіл», який на мікрорівні важливий для формування капіталу, а саме стимулювання циклічності фінансових процесів між юридичними особами та їх клієнтами чи поставальниками. Визначення пояснює фінансове забезпечення частково, а адаптація його до макрорівня є напрямом вдосконалення зазначеної дефініції, що дозволить комплексно ідентифікувати фінансові явища.

В. Осьмірко стверджує, що фінансове забезпечення є сукупністю економічних відносин, які виникають із приводу пошуку, залучення і ефективного використання фінансових ресурсів, а також організаційно-управлінських принципів, методів і форм впливу цих ресурсів на інноваційний розвиток національної економіки [13]. Але не уточнює, які саме інструменти управління сприяють забезпеченню фінансовими ресурсами. З позиції бюджетної системи вчений окреслює межі фінансового явища, але не ідентифікує основні його ознаки, характеристики, роль та індикатори ефективності. На нашу думку, судження науковця дають пояснення дефініції, яка досліджується, але залишають можливість його адаптації до напряму досліджень.

На підставі наших наукових розвідок нами виявлено розбіжності в трактуванні основних дефініцій, які пов'язані з фінансовими аспектами сталого розвитку суб'єктів підприємництва з позиції бюджетної системи. На нашу думку, необхідно актуалізувати ознаки зазначеного напряму досліджень, який є стратегічно важливим для забезпечення життєздатності економіки України, а саме:

1. «Фінансування» як дефініція в правовій архітектурі державних фінансів, а саме бюджетної системи, є процесом розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів в публічному чи приватному середовищі в умовах життєдіяльності суверенного суспільства для досягнення коротко- чи довготермінових цілей держави, юридичних і фізичних осіб. Основними характеристиками зазначеного процесу є використання імперативних алгоритмів організації фінансових відносин між учасниками економічного життя держави для досягнення максимального фінансово-політичного та соціального результату. Дотримання законності фінансових операцій, досягнення суспільного добробуту, фіскальна дисциплінованість, результативність, адресне використання, повнота охоплення та захист інтересів держави – це основні принципи фінансування з позиції бюджетної системи. На нашу думку, фінансування є процесом адресного формування, розподілу та перерозподілу вартості в межах інституційного середо-

вища, правового поля, фінансової системи, державних фінансів та наявної інфраструктури, яка легалізована на законодавчому рівні, а її функціонування врегульовано нормативними актами, інструкціями та встановленими вимогами фінансової політики.

2. «Фінансовому забезпеченню» як дефініції фінансової науки, наголошуємо, належить ширше означення. Це компонента системи – як бюджетної так і фінансової в цілому. Є системою заходів, які реалізуються в економічному просторі суспільства на підставі наявної інституційної архітектури, законодавчо-нормативної системи, публічних та приватних фінансів, фінансового механізму та прийнятої на визначений період фінансової політики, яка включає: бюджетну, грошову, кредитну, макропруденційну, податкову, валютну, митну, інвестиційну та інші. Тобто можна стверджувати, що фінансове забезпечення тісно пов'язане з наявним в країні фінансовим механізмом, особливо з варіативністю його фінансових методів та важелів, які представники бюджетної системи спроможні реалізувати в процесі життєдіяльності суспільства. На нашу думку, основою фінансового забезпечення є фінансування, а його успішна реалізація залежить від ефективності функціонування фінансової системи країни, особливо такої її компоненти як державні фінанси, що відповідають за організацію та реалізацію суспільної діяльності. Доцільно підкреслити важливість видів фінансування, серед яких найпоширенішими є: 1) самофінансування і прибуток як підвид, що ідентифікується за внутрішніми джерелами; 2) державні фінансові ресурси (бюджетні кошти), інвестиційний капітал (тимчасово вільні фінансові ресурси на фінансовому ринку), кредити (позикові фінансові ресурси), які утворюються з зовнішніх джерел. Отже, з огляду на вище зазначене, доцільно актуалізувати важливість бюджетної системи, яка, на нашу думку, є основою реалізації фінансового забезпечення суспільних проєктів які функціонують на підставі методу комерційного розрахунку, кошторисного фінансування та благодійної діяльності. Фінансове забезпечення, з позиції проведених досліджень, як інструмент досягнення фінансової мети, перебуває під державним впливом при офіційному функціонуванні суб'єктів економіки та стає незалежним при переході членів суспільства в сферу впливу тіньової економіки.

3. Сталий розвиток суб'єктів підприємництва є явищем, яке ідентифікує позитивні соціально-політичні та фінансові зрушення на макро- і мікрорівні економічної системи країни. Тісно пов'язане зі змінами соціального добробуту, структури ВВП, економічного зростання та стану навколишнього середовища. З позиції бюджетної системи фінансові аспекти такого розвитку тісно пов'язані з бюджетним фінансуванням економічних проєктів державних підприємств, інфраструктури країни, суб'єктів фінансової системи, інвестиційною та соціополітичною підтримкою підприємницького сектору економіки. Насамперед необхідно наголосити на стратегічній важливості забезпечення сталого розвитку підприємств з державною часткою власності, адже вони створюють стимули до підвищення ефективності приватних фінансів у всіх його проявах [14]. Важливо акцентувати увагу на необхідності реалізації глобальних програм на макrorівні, які пов'язані з підвищенням конкурентних переваг представників національної

економіки, купівельної спроможності громадян, якості інфраструктури та систем антикризового захисту на усіх рівнях в довгостроковій перспективі. Стабільна економічна система з присутньою позитивною динамікою покращення її екстенсивних та інтенсивних показників функціонування дозволяє формувати дієвий механізм управління, оцінювати експліцитні та імпліцитні чинники складових економічного простору, позитивне інвестиційне середовище, систему сприяння науково-технічному прогресу.

4. Управління сталим розвитком суб'єктів підприємництва з позиції бюджетної системи країни, на нашу думку, є процесом наукового дослідження, прогнозування, планування, організації, мотивації, контролю, впровадження на законодавчому рівні фінансової політики, яка містить імперативні норми, що дозволяють гармонізувати фінансово-кредитну та господарську діяльність представників приватних фінансів для досягнення утвердженої мети, поставлених цілей за допомогою фінансових стимулів, а саме фінансового забезпечення у всіх його проявах. Основний вплив, вважаємо, здійснюється шляхом реалізації податкової політики (стимулювання розвитку ринків кредитного та цінних паперів), митної політики (формування умов для інвестиційних потоків з зовнішніх джерел на користь національного підприємництва, наприклад стимулювання фінансової результативності внутрішнього виробництва товарів), грошової політики (створення стабільних фінансових умов, наприклад, які дають можливість накопичувати накопичення), валютної політики (любювання експортної діяльності), макропруденційної політики (наприклад, гарантування безперервності фінансування чи фінансового забезпечення), бюджетної політики (вкладення державних фінансових ресурсів в пріоритетні галузі), інвестиційної політики (гармонізація усіх вище зазначених політик для досягнення максимального кумулятивного фінансового ефекти в сфері управління сталим розвитком суб'єктів підприємництва та стимулювання науково-технічному прогресу) тощо.

Висновки. На основі проведеного аналізу наукових здобутків вчених-фінансистів, можемо стверджувати про важливість фінансування, як процесу розподілу, перерозподілу фінансових ресурсів, в тому числі фінансового забезпечення, як складової фінансового механізму, що охоплює усі сфери життєдіяльності суспільства та дозволяє успішно реалізувати фінансування як об'єкт управління на макrorівні з позиції бюджетної системи. Зазначені фінансові дефініції, на нашу думку, є основою й запорукою розвитку усіх представників суверенного суспільства. Наголошуємо на важливості ефективного управління сталим розвитком представників підприємництва, адже гармонізація взаємозв'язків між державою, юридичними та фізичними особами посилює ефективність, фінансову результативність і трансформує кількісні зусилля в якісні результати. Важливо підкреслити стратегічну вагу управління саме сферою економіки, яка відповідає за фінансове забезпечення та унеможливорює девіантну та делінквентну поведінку представників підприємництва, що пов'язано з конфліктом інтересів в часовому розрізі. Інфраструктура бюджетної системи, з огляду на зазначене, є інституційним каркасом та базисом реалізації управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Бодаковський В.Ю. Дефінітивна суть категорії «фінанси» в умовах трансформації фінансової науки в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна: збірник наукових праць*. 2024, Вип. 1. С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-844X/2024-1-1>
2. Бодаковський В.Ю., Бодаковський Ю.В. Теоретичні засади побудови конвергентної нелінійної динамічної моделі фінансової системи країни. *Економіка та управління*. 2025, Вип. 1. С. 91–97. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-7872.1.2025.13>
3. Бодаковський В., Морозюк О. Вплив бюджетної системи на функціонування фінансової інституційної інфраструктури в Україні. *Формування ринкової економіки України*. 2018, Том 1, Вип. 40. С. 31–36
4. Венгер В.В. Фінанси : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2009. 427 с.
5. Голуб Ю.О. Кредитна складова фінансового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Харків, 2011. 20 с.
6. Гривківська О.В. Теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2004. № 2. С. 12–15
7. Жукова Ю. М. Макроекономічний механізм фінансування науки в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. Наук : 08.01.01. Київ, 2000. 15 с.
8. Загородний А.Г. Фінансовий словник. Львів : Центр Європи, 1997. 471 с.
9. Козій І.С. Місце і значення фінансового забезпечення в структурі фінансового механізму. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18 (9). С. 223–229.
10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 26 (МСБО 26). Облік та звітність щодо програм пенсійного забезпечення (п.8) 01.01.2012. URL: <https://dtkr.ua/dictionary/f/25643-finansuvannya>
11. Мішук О.В. Фінансове забезпечення економічного зростання : теоретичний аспект. *Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. № 2. С. 9–12.
12. Москаль О.І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області) : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук: спец. : 08.04.01. Київ, 2001. 16 с.
13. Осьмірко І.В. Система фінансового забезпечення інноваційного розвитку: поняття, структура та принципи функціонування. *Бізнес Інформ*. 2012. № 7. С. 47–49.
14. Серєда О. Фінансування бюджетних установ: проблеми і перспективи. *Економіка та суспільство*. 2021. № (34). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-53>

References:

1. Bodakovskyy V.Y. (2024). Definitivna sut katehorii "finansy" v umovakh transformatsii finansovoi nauky v Ukraini [The definitive essence of the category "finance" in the context of the transformation of financial science in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriya ekonomichna: zbirnyk naukovykh prats – Scientific Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs. Economic Series: Collection of Scientific Papers*, vol. 1. pp. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-844X/2024-1-1>
2. Bodakovskyy V.Y. & Bodakovskyy Y.V. (2025). Teoretychni zasady pobudovy konverhentnoi nelineinoi dynamichnoi modeli finansovoi systemy krainy [Theoretical foundations of building a convergent nonlinear dynamic model of the country's financial system]. *Ekonomika ta upravlinnia – Economics and Management*. vol. 1, pp. 91–97. DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-7872.1.2025.13>
3. Bodakovskyy V. & Morozyuk O. (2018). Vplyv biudzhethnoi systemy na funksiionuvannya finansovoi instytutsiinoi infrastruktury v Ukraini [The impact of the budget system on the functioning of the financial institutional infrastructure in Ukraine]. *Formuvannya rynkovoї ekonomiky Ukrainy – Formation of a market economy in Ukraine*, vol. 1 (40), pp. 31–36
4. Venher V.V. (2009) *Finansy: navch. posibnyk* [Finances: education manual]. Kyiv: TsUL, 427 p. (in Ukrainian)
5. Holub Yu.O. (2011) *Kredytna skladova finansovoho zabezpechennia diialnosti subiektiv hospodariuvannya* [The credit component of financial support for business entities], Abstract of Ph.D. dissertation, 08.00.08, Kharkiv, 20 p. (in Ukrainian)
6. Hryvkivska O.V. (2004) Teoretychni pidkhody do vyznachennia finansovoho zabezpechennia diialnosti pidpryiemstv [Theoretical approaches to determining the financial support of enterprises]. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini – Formation of market relations in Ukraine*, vol. 2, pp. 12–15
7. Zhukova Yu.M. (2000) *Makroekonomichniy mekhanizm finansuvannya nauky v Ukraini* [Macroeconomic mechanism of funding of science in Ukraine], Abstract of Ph.D. dissertation, 08.01.01, Kyiv, 15 p. (in Ukrainian)
8. Zahorodnyi A.H. (1997) *Finansovyi slovnyk* [Financial dictionary]. Lviv: Tsentrv Yevropy. 471 p. (in Ukrainian)
9. Kozii I.S. (2008) Mistse i znachennia finansovoho zabezpechennia v strukturі finansovoho mekhanizmu [The place and importance of financial support in the structure of the financial mechanism]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy-Scientific bulletin of NLTU of Ukraine*, vol. 18 (9), pp. 223–229
10. Mizhnarodnyi standart bukhgalterskoho obliku. *Oblik ta zvitnist shchodo prohram pensiinoho zabezpechennia* [International Accounting Standard. Accounting and reporting for pension programs] 26 (MSBO 26), (p.8) 01.01.2012. Available at: <https://dtkr.ua/dictionary/f/25643-finansuvannya>
11. Mishchuk O.V. (2011) *Finansove zabezpechennia ekonomichnogo zrostannya: teoretichnyy aspekt* [Financial support for economic growth: theoretical aspect]. *Finansy, banky, investytsii – Finance, banks, investments*, vol. 2, pp. 9–12.
12. Moskal O.I. (2001) *Finansove zabezpechennia rozvytku agropromuslovogo vyrobnutstva regiony (na materialah Chernivetskoї oblasti)* [Financial support for the development of agroindustrial production of the region (on the materials of Chernivtsi region)]. Phd Thesis, Economy, Kyiv. (in Ukrainian)
13. Osmirko I.V. (2012) *Systema finansovoho zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku: poniattia, struktura ta pryntsypy funksiionuvannya* [The system of financial support for innovative development: concepts, structure and principles of operation]. *Biznes Inform – Biznes Inform*, vol. 7, pp. 47–49.
14. Sereda O. (2021). *Finansuvannya biudzhethnykh ustanov: problemy i perspektyvy* [Financing of budgetary institutions: problems and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, no. (34). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-53>

Дата надходження статті: 24.03.2026

Дата прийняття статті: 14.04.2026

Дата публікації статті: 24.06.2026